

Damlı'nın Tümörü Var

“Damla’nın Tümörü Var” hikayesi, ailelerinin tümör tedavisi gören çocuklarına hastalığı ve tedavisini anlatmasını kolaylaştırmak için hazırlanmıştır.

Kitabın arkasında tedavi süresince sıklıkla duyacağınız bazı sözcüklerin açıklamaları bulunmaktadır.

Kitabın Türkçe’ye çevrilmesine ve uyarlamasına izin veren Clic Sargent’e teşekkür ederiz.

Çocuklar ve gençlere yönelik çalışmalar yürüten Clic Sargent, İngiltere'nin onde gelen sivil toplum kuruluşlarından biridir. Kanser tedavisi gören çocuklar ve gençlere yönelik sağlık, psikolojik ve sosyal destek hizmetleri sunmaktadır.

İletişim için

Internet sayfası: www.clicsargent.org.uk

E-posta Adresi: info@clicsargent.org.uk

Kitabın Türkçe’ye çevrilmesi, tasarımları ve basımı konusunda destek veren Hisar Okulları öğrencilerine; metinlerin düzenlemesini konusunda yazar Dr. Nilay Yılmaz'a verdikleri gönüllü destek için en içten dileklerimizle teşekkür ederiz.

Damla'nın Tümörü Var

KAÇUV

Çeviri: Hisar Okulları Öğrencileri

Düzenleyenler: Ömer Boratav, Mehmet Can Alaca

Tıbbi Dil Uyarlaması: Prof. Dr. İnci Yıldız

Editör: Dr. Nilay Yılmaz

Çizimler: Tony Harris

Bu kitapçık'a aittir.

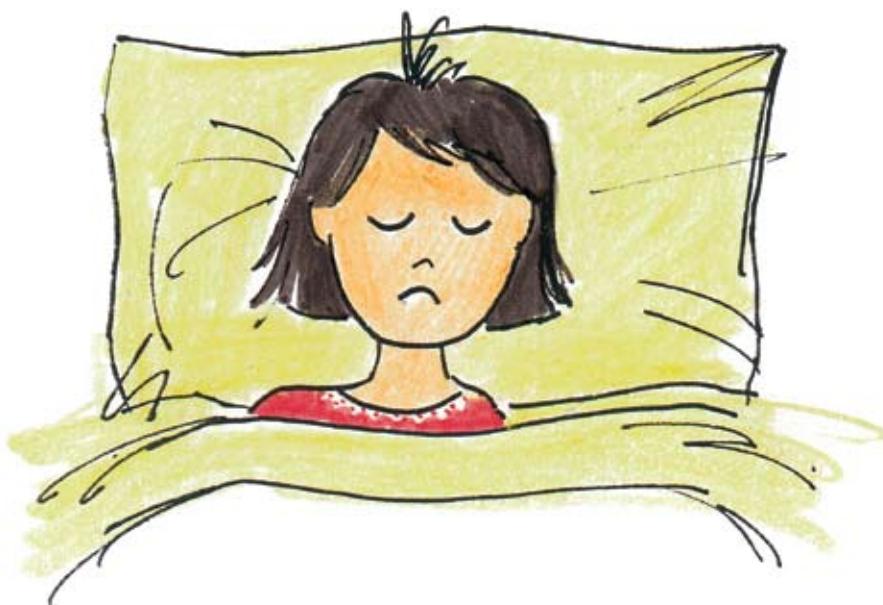

Damlı beş yaşında. Annesi ve 9 yaşındaki ağabeyi Ahmet'le yaşıyor. Damlı'nın babası onlarla birlikte yaşamıyor ama düzenli olarak onları görmeye geliyor.

Damlı'nın hoşlandığı çok şey var. Koşmayı, ip atlamayı, takla atmayı seviyor; en çok da en iyi arkadaşı Leyla ve kedileri Duman ve Ciciş'le oynamaktan zevk alıyor.

Bir gün Damla okula gitmeye hazırlanırken annesine karnının ağrıldığını ve kendini iyi hissetmediğini söyledi. Ahmet'i okula götürmek için babası geldi; annesi Damla ile kaldı. Damla öğle vakti iyileşti ve okula gitti ama bir sonraki gün uyandığında yine pek iyi değildi.

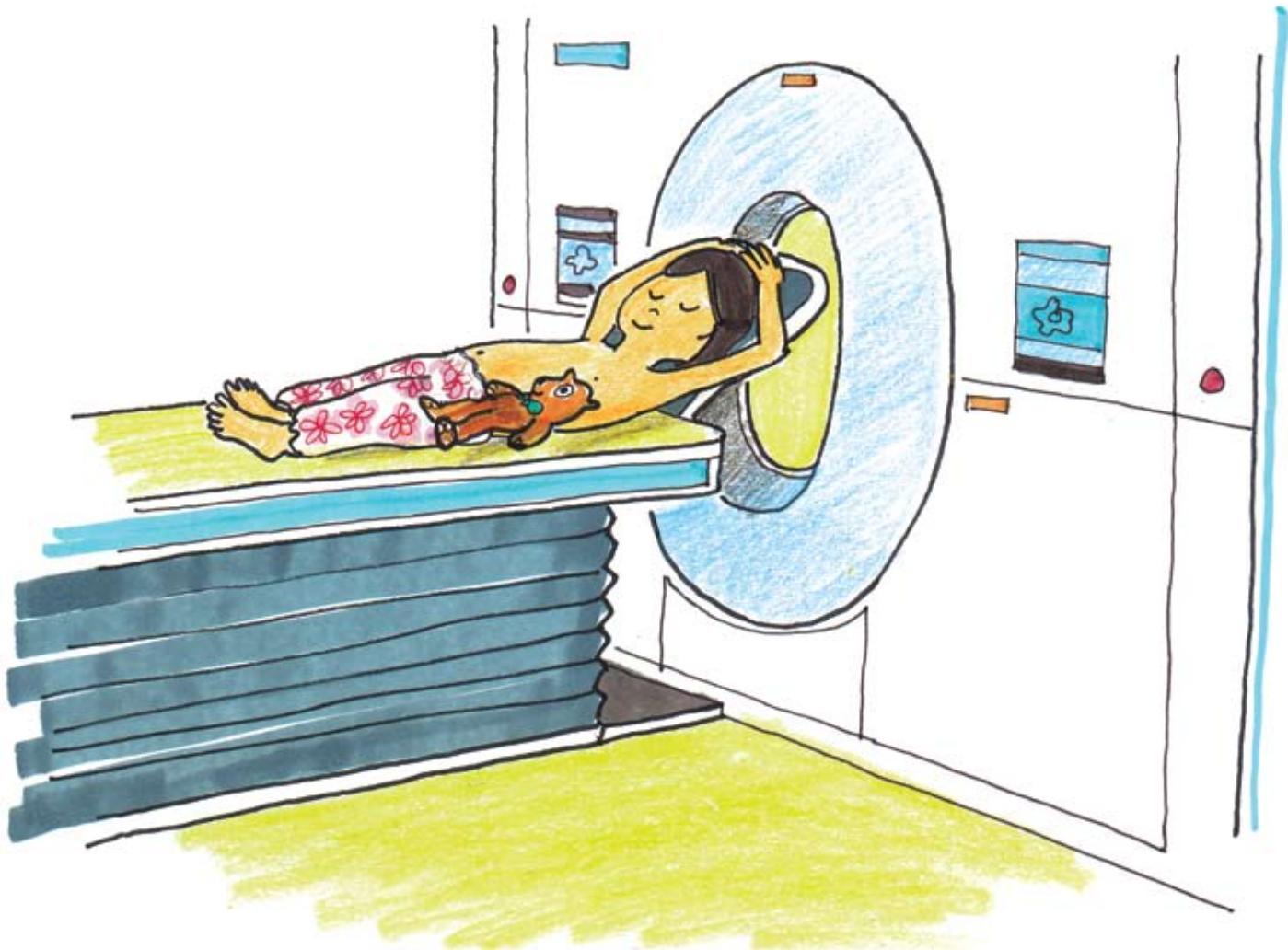

Damla ve annesi, Damla'nın karın ağrısının sebebinin öğrenmek için doktora gittiler. Doktor ona bazı ilaçlar verdi fakat hiçbir işe yaramadı; bunun üzerine doktor Damla'yı hastaneye gönderdi.

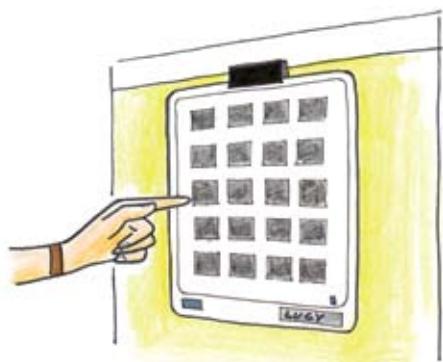

Hastanedeki doktor Damla'nın hastalığının sebebine araştıracaklarını, bu yüzden onun birkaç gün çocuk servisinde yatmak zorunda olduğunu söyledi. Çocuk servisinde başka çocukların da vardı; annesi hastanede onunla kalırken, babası da Ahmet'e baktı.

Damla hastanedeyken ona bazı özel testler yapılması gerekiyordu; bu testlerin bazıları *kan testiydi**, biri de *tomografiydi**. Bir makine onun organlarının filmlerini çekerken Damla'nın bu makinenin içinde uzun süre hiç kımıldamadan durması gerekiyordu. Bu işlem onun canını hiç acitmadi; Damla çok sakindi.

Birkaç gün sonra yeniden
hep birlikte doktora gittiler.
Doktor makinenin çektiği
filmlerde Damla'nın karnında
görülen şişliği ona gösterdi.
Karnının ağrısına sebep
olan şişliğin bir tür kanser olduğunu söyledi.

Damla doktora "Kanser* ne demek?"
diye sordu.

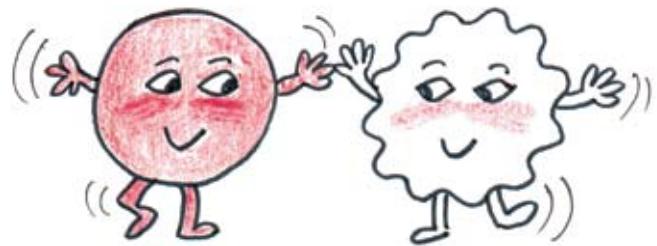
* ile işaretli kelimeler kitabın sonunda açıklanmaktadır.

Doktor ona kanseri şöyle anlattı: "Vücutumuz milyonlarca küçük hücreden oluşur. Bu hücreler o kadar küçüktür ki onları ancak mikroskopla bakarsak görebiliriz. Bu hücreler vücutumuzdaki kan, kas, kemik gibi önemli şeyleri oluşturur.

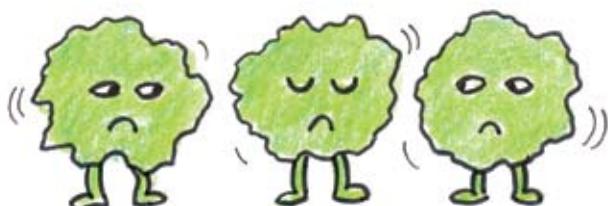
Bu hücreler bazen çok hızlı bölünerek çoğalır ve bu yüzden işlerini düzgün yapamazlar. Bu sebeple birçok hasta hücre oluşur ve bu hasta hücreler sağlıklı hücrelerin işlerini yapmasını engeller. Bu olaya kanser denir.

Hastalıklı hücreler ne yapacaklarını bilemediklerinde

bir araya gelip bir şişlik oluştururlar
biz bu şişlige tümör veya ur deriz.
Birçok kanser türü vardır."

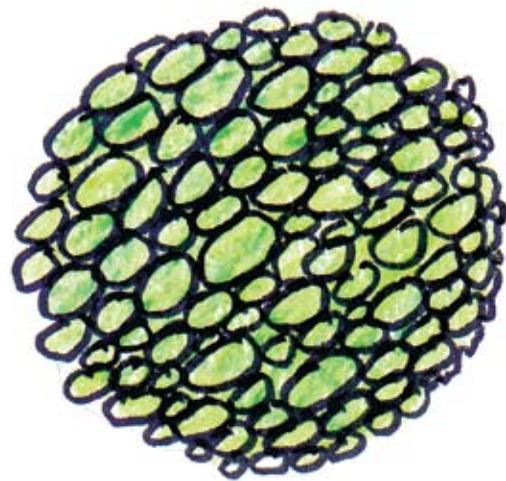

Sağlıklı hücreler

Hasta hücreler

Doktor, Damla'ya en uygun olan tedaviye karar verebilmesi için onun küçük bir ameliyat geçirmesi gerektiğini söyledi. Bu ameliyata biyopsi* deniyordu; böylece doktor Damla'nın tümörünü mikroskop altında inceleyebilecekti.

Bir sonraki gün Ahmet Damla'yı görmeye geldi; Damla ve diğer çocuklarınla oynadı. Çocuk servisindeki oyun odasında bir bilgisayar ve birçok oyuncak vardı; kendini iyi hissetmediğinde yani yataktan çıkmak istemediğinde burada yapacak çok şey vardı.

Biyopsi sonuçlarının çıkışması birkaç gün alıyordu. Bu sırada Damla iyi hissettiği için eve geri döndü. Ahmet Damla'nın geri döndüğüne sevinmişti ama ona birçok hediye alındığını görünce kendini unutulmuş hissetti. Anne ve babası herkesin Damla'yla ilgilendiğini fark etti ve Ahmet'in de onlara katılmamasını istediler. Babası, "Onlar hastanedeyken Ahmet ve ben de zor günler geçirdik; onları ikimiz de özledik." dedi.

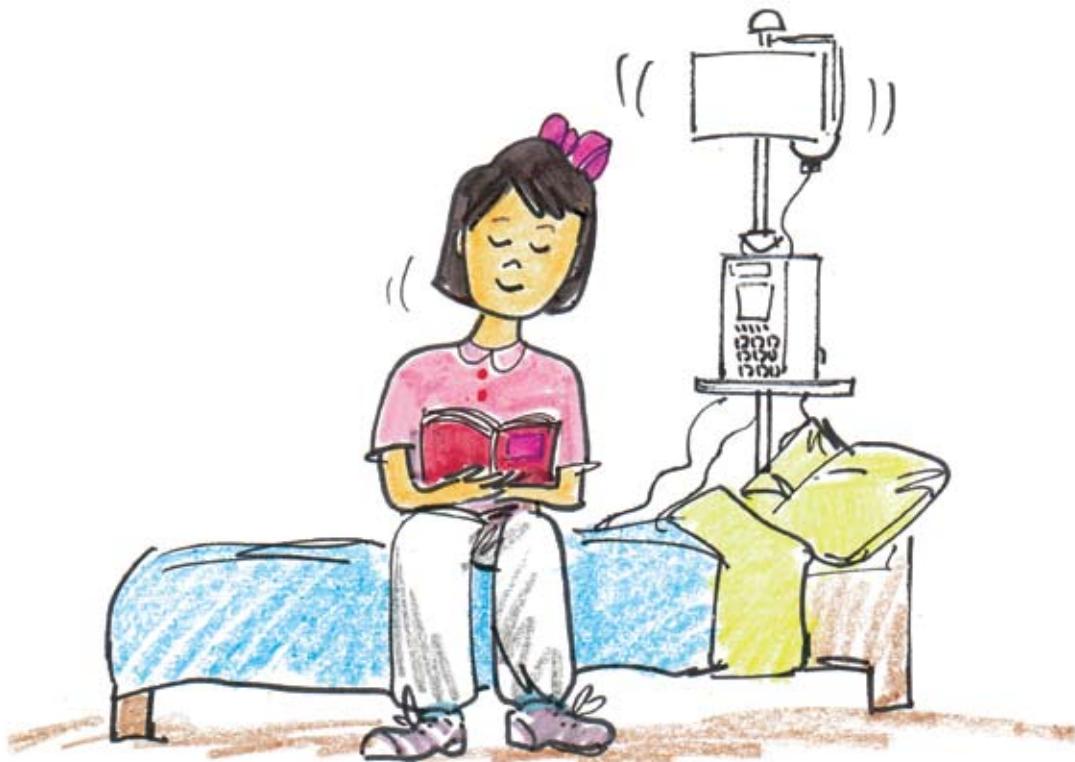

Kısa bir süre sonra Damla annesi ile birlikte biyopsi sonuçlarını öğrenmek için hastaneye gitti. Doktor, Damla'ya kemoterapi* denilen ilaçlar alması gerektiğini söyledi. İleride işin tedavisi* (radyoterapi) adında bir tedaviye de ihtiyacı olabileceğini anlattı.

Doktor ona kemoterapide bazı ilaçları tablet şeklinde, bazılarını da kateter isimli bir tüp yardımıyla vücuduna vereceklerini anlattı. Birçok kateter türlü vardır: Broviac*, Port* ve Hickman*. Damla'nın tedavisi birkaç ay sürecek fakat sürekli hastanede kalması gerekmeyecekti.

Kısa bir süre sonra Damla hastaneye geldi ve tedavisi başladı. Göğsündeki kateterden kemoterapi* verildi. Canı hiç acımadı hatta bu iş onu gülümsetti. Kemoterapi bittiğinde makine "bip" diye bir ses çıkardı.

Kemoterapi yüzünden Damla'nın saçları döküldü, babası bunun olacağını ona söylemişti. Saçı döküldüğü için canının yanmayacağını da söylemişti ama Damla ona inanmamıştı. Babası haklıydı. Tedaviden sonra saçlarının yine çıkacağını da anlatmıştı ona babası.

Damla üzüduğunde başına bir bandana veya şapka takabileceğini düşündü.

Damla kaldığı serviste birçok kız ve erkek çocuk gördü; bazı kızlar peruk takıyordu, bazıları da şapka veya bandana. Bazılarının saçları tekrar uzamıştı. Birlikte konuşuyor ve oynuyorlardı.

Damlı'nın tümörünün küçülmesi için aldığı kemoterapi biraz uzun sürdü fakat her tedavi sonrasında eve dönebiliyordu. Damlı bazen hasta oluyordu, bazen de enfeksiyon kaptığı için ateşi çıkıyordu. Her iki durumda da kendini iyi hissetmiyordu. Bunlar olduğunda hastaneye özel bir ilaç almak için gidiyordu. Enerji versin diye bir kez ona kan nakli* de yapılmıştı. Yeni kan kateterden verilmiş, canı hiç yanmamıştı, hatta sonra kendini çok iyi hissetmişti.

Damlı çocuk servisinde olmayı çok sevdi çünkü iyi hissettiği günlerde oradaki gönüllüler ve öğretmenlerle birlikte etkinlik yapıyordu. Damlı lösemisi* olan Hasan'la ve bacağında tümörü olan Gülşah'la arkadaş oldu.

Kemik iliği nakli* olduğu için odasından çıkamayan Şevval adında bir kızda vardı. Herkes ona pencereden el sallıyordu. Şevval kemik iliği düzgün çalışانا kadar odasında kalacaktı.

Bir gün Damla çocuk bölümüne Hasan'ın geldiğini gördü ama Hasan kimseyle oynayamıyordu. Damla hemşirelerden birine onu görmeye neden gidemeyeceğini sordu. Hemşire, Hasan'ın okuldaki bir arkadaşından ona suçiçeği bulaştığını ve özel bir ilaç almak için hastaneye geldiğini anlattı. Kemoterapi alan çocukların eğer kızamık ya da suçiçeğine yakalanırsa çok hasta olabilir; o yüzden bu tür hastalığı olan birisiyle karşılaşırlarsa hemen doktorlarına haber vermeleri gereklidir.

Doktor Damla'ya kemoterapinin tümörü küçültüğünü ve artık bir *ameliyatla** onu alabileceklerini söyledi. *Anestezi** ilaçları alıp uyuduğunda ve uyandığında Damla'nın anne ve babası onun yanında olacaktı.

Damla kendini daha iyi hissettiğinde annesi, babası ve dedesi ona kitap okumaya geldiler. Doktorlar ve hemşireler onlara çok iyi davrandılar, sordukları bütün soruları cevapladılar.

Ameliyattan sonra Damlıa kısa süreligine eve dönebildi. Damlıa iyileşmeye başlamıştı; artık Ahmet ve arkadaşı Leyla ile oynayabiliyordu fakat henüz çok özlediği kedilerle oynayacak kadar iyileşmemiştir.

Bazen Damla kendini okula gidecek ve arkadaşlarını görecek kadar iyi hissediyordu. Okula gidemediği zamanlarda Emel Öğretmen ona evinde dersler veriyordu.

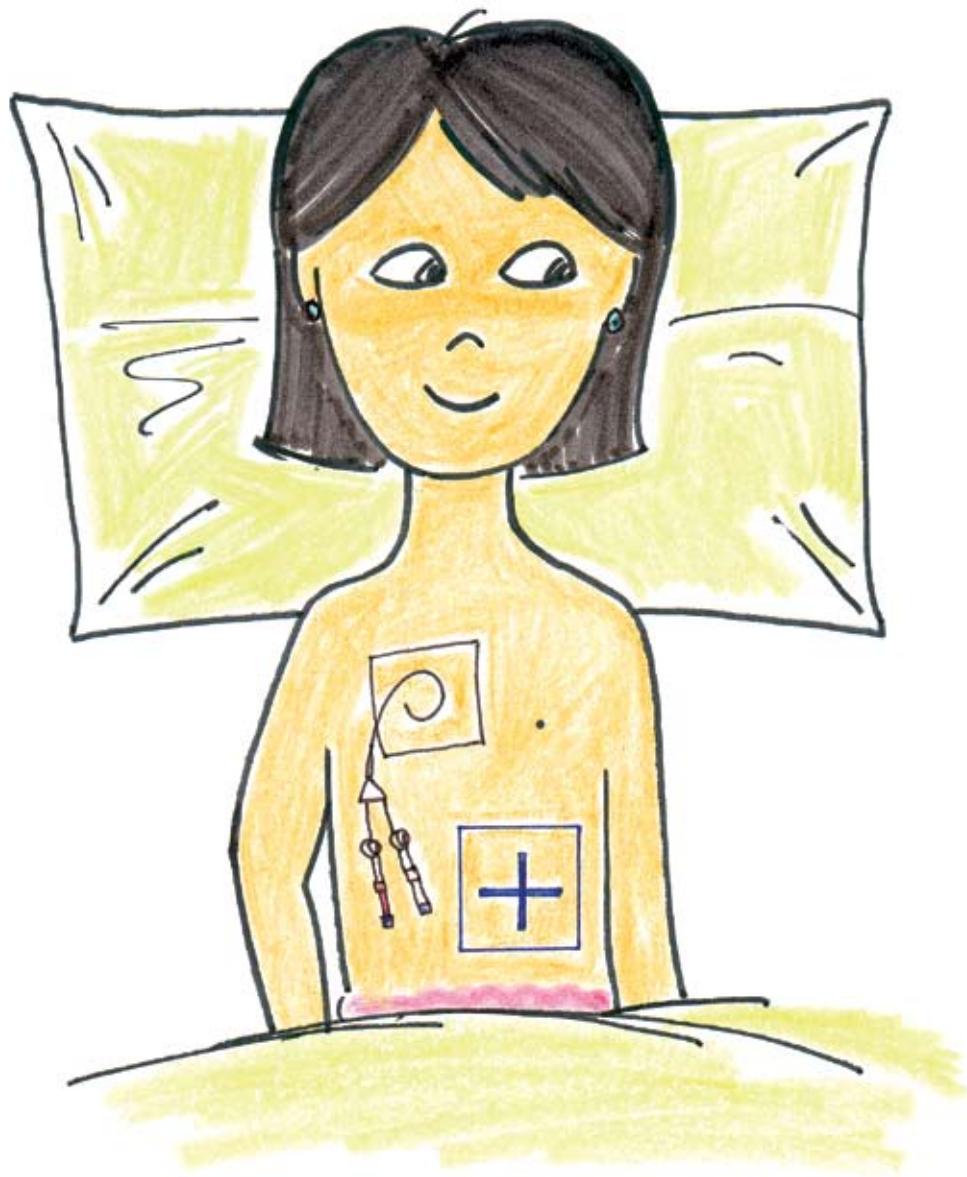
Damla bu dersleri seviyordu. Annesi bunun okuldaki arkadaşlarından geri kalmaması için ona yardımcı olacağını söylüyordu.

Ameliyattan sonra Damla'ya birkaç test daha yapıldı ve doktoru ona *ışın tedavisine** (radyoterapi) ihtiyacı olduğunu söyledi. Bu süre içinde çok yorulacağını ve büyük olasılıkla okulu biraz daha aksatacağını da anlattı.

Damla radyoterapiyi çok fazla düşünüp aklına takmadı çünkü hiç kımıldamadan içinde durması gereken makine, ona uzay gemisi gibi geliyordu. Yükselip alçalan yatağın üstüne çıkarken doktoru Damla'ya yardımcı oluyordu; ışınların Damla'nın karnına yansıyacağı yerlere çizgiler çizilmişti.

Bir süre sonra Damla'nın tedavisi bitti ve kateteri de çıkarıldı. Doktor ona hastaneye artık sadece kontroller ve testler için geleceğini, bu işlemlerin onun tamamen iyileşip iyileşmediğini anlamak için yapılması gerektiğini anlattı.

Ahmet, annesi ve babasının Damla'ya bir sürpriz parti düzenlemesine yardımcı oldu. Damla'nın bütün arkadaşları parteye geldi; Damla henüz takla atabilecek kadar iyi olmasa da harika zaman geçirdi.

Bu sözcükler ne anlama geliyor?

Hastanedeyken birçok farklı yabancı sözcük duyabilirsiniz. Birkaçını aşağıda açıkladık. Eğer burada olmayan sözcüklerden merak ettiğiniz olursa doktorunuza ya da hemşirenize sorabilirsiniz.

AMELİYAT

Anestetik denilen özel bir ilaç verip uyutulmandan sonra doktorların seni incitmeden vücutunu iyileştirmelerine denir.

ANESTEZİ

Ameliyat sırasında ağrı hissetmemeniz için girdiğiniz derin uykuya denir.

BİYOPSİ

Tümörden bir parçanın alınıp mikroskop altında incelenmesine denir.

IŞIN TEDAVİSİ (RADYOTERAPİ)

Bazı özel işinlerin tümöre verilmesiyle kemoterapi ve ameliyat sonrası kalan en küçük tümörün bile yok edilme işlemine denir.

KAN TESTİ

Kanınızdan az miktarda örnek alınır ve kaç tane akyuvar, alyuvar ve kan pulcuğu olduğunu görmek için sayım yapılır. Buna tam kan sayımı da denir.

Bu sözcükler ne anlama geliyor?

KAN NAKLİ

Kan sayımınız düşük olduğunda, kendinizi daha iyi hissetmek için size kan verilmesine ihtiyacınız olur.

KANSER

Vücuttaki hücrelerin sağıksız hale gelmesi ve kontrollsüz şekilde kendi başlarına çoğalmasıdır.

KEMİK İLİĞİ NAKLİ

Yeni kan hücreleri yapan kan-yapıcı hücrelerin verilmesine denir.

KEMOTERAPİ

Kanseri iyileştiren birçok farklı ilaçın birlikte verilmesidir. Kemoterapi bazen hap ya da şurup şeklinde ağızdan; bazen de damar yolu aracılığıyla verilmektedir.

LÖSEMI

Kanserin bir çeşididir. Kanınızı yapan sistemin iyi çalışmaması sonucu ortaya çıkar.

Bu sözcükler ne anlama geliyor?

PORT, HICKMAN, BROVIAC KATETERLERİ

Bir ya da iki damar hattının, siz anestezi altındayken damara sokulmasıdır. Böylece göğüsünüzün üzerindeki deride küçük bir delik açılmış olur.

TOMOGRAFİ

Doktorun vücudunun içine bakmak için yaptığı röntgene benzeyen bir tarama işlemine denir.

Kanserli Çocuklara Umut Vakfı

Kanserli Çocuklara Umut Vakfı (KAÇUV), "Nerede yaşam varsa, orada umut vardır" felsefesi ile 2000 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hematoloji Onkoloji Servisi'nde çocukları tedavi görmekte olan aileler ile hekimlerinin bir araya gelmeleriyle kuruldu.

KAÇUV'un kuruluş amacı; "Maddi sorunları nedeniyle tedavileri aksama riski taşıyan çocukların tedavilerinin sürekliliğini sağlamak" ve kanser ile mücadelede önemli bir gereksinim olan psikolojik destek ve çocuk psikolojisine uygun tedavi ortamının yaratılmasıdır.

Aile, yakın çevre, sağlık çalışanları ve sağlık sistemi ile kamuoyunda farkındalık yaratarak kanserli çocukların tedavi süreçlerini geliştirecek ve psikolojik, sosyal, fiziksel ve tıbbi açıdan yaşam kalitelerini artıracak etkinlikler yürütmektir.

Vakıf 2012'de bağışlarla projelendirilen Aile Evi'ni hizmete açmıştır. Aile Evi şehir dışından İstanbul'a tedavi için gelen ailelerin tedavileri süresince ücretsiz konaklayabileceği 14 oda ile hizmet vermektedir.

Bu kitabı ücretsiz olarak almak için 0212 291 31 10 numaralı telefondan ya da bilgi@kacuv.org e-posta adresinden bize ulaşabilirsiniz.

Önemli Notlar

Herkesin tedavi sürecine yönelik deneyimlerinin farklı olacağını ve her zaman tedavinin öyküde yer alan şekilde ilerlemeyeceğini hatırlatmak isteriz. Aynı şekilde hizmetler ve hastane olanakları da farklılık gösterebilir. Tüm bu sebeplerden dolayı KAÇUV kitapta yer alan tedavi süreçleri ya da önerilerden kaynaklanacak herhangi bir zarar ya da kaybın sorumluluğunu almamaktadır. KAÇUV kitapları gelişmeler doğrultusunda güncelleyeceğini de taahhüt eder.

Ayrıca KAÇUV tarafından hazırlanan bu kitap içeriği tıbbi otorite olarak kabul edilmemelidir. Her hastanın ve ailesinin, kendi özel koşulları doğrultusunda tedavilerini yürüten hekimlerle iletişimde olmaları tavsiye edilmektedir.

>TafXeጀvBh^TeT̄H` hḡl TጀYጀ@XeጀXmB Wጀ
4WAXf-ጀ- ö Ýi øi 'O Oœ̄ OflyD y>¶̄ E
; O- U Åœ̄1 ¶m̄ L Oœ̄mጀ- ö Ýi øi 'ã/ zø¶̄ P̄ _
>@ 1 / B.
@ Z œ̄m̄ mœ̄ ½ Èí ³ ½è ½½p̄
\$O' Ym̄ ½ Èí âá ½'

